

Asia: VN/4142/2020

Oikeusapu- ja edunvalvontavirasto - selvitys perustamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kannatatteko Oikeusapu- ja edunvalvontaviraston perustamista ja nykyisistä oikeusapu- ja edunvalvontapiireistä luopumista?

Oikeusapu- ja edunvalvontaviraston perustaminen on linjassa oikeusministeriön hallinnonalan eri sektoreita ja valtionhallinnon virastoja koskevien linjausten ja kehityksen kanssa, joiden tavoitteena on yhdenmukaistaa toimintaa ja vahvistaa edellytyksiä ydintehtävien tulokselliseen hoitamiseen. Tällä perusteella Syyttäjälaitos pitää ehdotusta kannatettavana.

2. Miten arvioitte Oikeusapu- ja edunvalvontaviraston perustamisen ja piiriorganisaatiosta luopumisen vaikuttavan paikallisen, alueellisen tai valtakunnallisen sidosryhmäyhteistyön hoitamiseen?

Syyttäjälaitos katsoo, että ehdotetulla uudistuksella parannetaan edellytyksiä hallinnonalan sisäiselle sektorirajat ylittävälle keskushallintotason yhteistyölle. Muilta osin Syyttäjälaitos arvioi, että muutoksella ei ole olennaisia vaikutuksia sidosryhmäyhteistyölle Syyttäjälaitoksen kanssa.

3. Tulevatko erityisesti julkista oikeusapua koskevat esteellisyyden periaatteet turvatuiksi ehdotetussa virastorakenteessa?

Syyttäjälaitoksella ei ole lausuttavaa tältä osin.

4. Miten arvioitte viraston perustamisen vaikuttavan julkisen oikeusavun, yleisen edunvalvonnan sekä talous- ja velkaneuvonnan palveluiden saatavuuteen ja yhdenmukaisuuteen?

Syyttäjälaitoksen vuonna 2019 toimeenpannun organisaatiouudistuksen yhtenä keskeisenä tavoitteena oli toimintojen valtakunnallisen yhdenmukaisuuden varmistaminen ja Syyttäjälaitos katsoo, että toimintojen kokoamisella yhteen virastoon edellytykset tämän tavoitteen toteuttamiseksi ovat vahvistuneet. Vastaavalla tavalla voidaan arvioida oikeusavun ja edunvalvonnan organisaatiouudistuksella vahvistettavan mahdollisuuksia toiminnan yhdenmukaisuuden edistämiseksi.

5. Pidättekö ehdotettua viraston keskushallinnon organisaatorakennetta perusteltuna?

Virastojen keskushallinnon organisaatorakenteet ovat usein samankaltaisia pienillä eroavaisuuksilla ja ehdotettu malli näyttää olevan pääosin linjassa niiden kanssa, eikä Syyttäjälaitoksella ole tältä osin

lausuttavaa. Syyttäjälaitos kiinnittää huomiota kuitenkin siihen, että yhtenä virastona toimivassa Syyttäjälaitoksessa ja sen mukaisesti keskitetysti hallinnon tehtäviä hoitavassa valtakunnansyyttäjän toimistossa oikeusapu- ja edunvalvontaviraston keskushallintoon suunniteltuja vastaavia tehtäviä hoidetaan alle 30 htv:n vahvaisilla henkilöresursseilla, joten selvityksen mukainen 60-65 htv:n arvio tuntuu jossain määrin korkealta. Syyttäjälaitoksen kokonaishenkilöstömäärä on pienempi kuin nyt lausunnon kohteena olevalla toimintasektorilla, mutta tehtäväkenttä hallinnossa on pääosin sama ja Syyttäjälaitoksessa osittain myös laajempi kuin se, jota ehdotuksen mukaan on määrä hoitaa uuden organisaation keskushallintoyksikössä. Esimerkiksi syyttäjien sopimusala koskevaa virkaehtosopimustoimintaa varten ei ole käytettävissä kokonaista henkilötyövuosiresurssia. Syyttäjälaitos toteaa vielä, että sen organisaatiouudistuksen yhteydessä keskitettyyn talous- ja henkilöstöhallintoon siirrettyjä tehtäviä hoitamaan siirtyi hallinnon asiantuntijoita myös alueellisista syyttäjänvirastoista.

6. Pidättekö perusteltuna viraston keskushallinnon tehtävien hoitamista monipaikkaisesti ja verkostomaisesti?

Syyttäjälaitos toteaa, että sen keskushallinto toimii osittain monipaikkaisesti, koska organisaatiouudistuksen yhteydessä keskushallintoyksikön tehtäviä hoitamaan siirtyi henkilöstöä eri syyttäjänvirastoista. Toimintatapa on mahdollinen, mutta vaatii käytännössä sekä virkamiesten yhteistyöltä ja vertaistuelta että esimiestyöltä erilaisia valmiuksia verrattuna siihen, että kaikki työskentelisivät samassa toimipisteessä. Kun työn tekemisen perusedellytykset ovat kunnossa, on monipaikkaisuudesta kuitenkin myös ilmeistä hyötyä, koska se lisää keskushallinnon näkyvyyttä alueellisissa toimipaikoissa ja vahvistaa edellytyksiä lisätä paikkariippumatonta työn tekemisen tapaa myös muissa toiminnoissa. Käytännössä modernit viestintäyhteydet sekä sähköinen asiakirjahallinto ja asianhallintajärjestelmä ovat välttämättömät edellytykset sille, että keskushallinnon monipaikkainen työskentely on mahdollista.

7. Muut selvitystä koskevat huomionne ?

Syyttäjälaitos toteaa, että oikeushallinnon kansliahenkilöstöä koskeva virkaehtosopimus koskee tällä hetkellä oikeusavun ja edunvalvonnan lisäksi myös Syyttäjälaitoksen kansliahenkilöstöä. Syyttäjälaitos yhtyy selvityksessä esitettyyn kantaan siitä, että palkkaus- ja virkaehtosopimustoimivalta on perusteltua olla virastolla, koska ne ovat keskeisiä välineitä virastojohdon vastuulla olevan henkilöstöpolitiikan ja strategian toteuttamisessa. Tuomioistuinsektorin osalta kansliahenkilöstön keskushallinnon tehtävät ovat jo siirtyneet pois hallinnonalan yhteisen palkkausjärjestelmän soveltamisalan piiristä, jolloin tätä kehitystä on perusteltua jatkaa myös muilla sektoreilla.

Toiviainen Raija
Syyttäjälaitos

Autiovuori Joanna
Syyttäjälaitos

